

เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายงานการวิจัย ข้อเขียน และบทความที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ เป็นรายงานการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้จากการค้นคว้า โดยการใช้วิธีการต่าง ๆ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งข้อค้นพบแต่ละเรื่องนั้นจะเป็นแนวทางชี้ให้เห็นอัตราการทำงานของครูอาจารย์ และบทบาทของผู้ทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่นในระดับมัธยมศึกษา วิชา ฟื้นฟูเพียร^๑ ได้ศึกษาบทบาทของครูหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ ด้านการปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของครูหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ได้รวบรวมข้อมูลจากครู หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ๒๒ คน และครูประจำวิชาคณิตศาสตร์ ๖๕ คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ๒๒ แห่ง ผลของการวิจัยพบว่า ครูหัวหน้าหมวดวิชาสอนเฉลี่ย ๑๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และครูประจำวิชาสอนเฉลี่ย ๑๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่ นางนุช สารภรณ์^๒ ได้ศึกษาลักษณะงานของครูในโรงเรียนมัธยมส่วนกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจอัตราการทำงานของครู ด้านการสอน และงานอื่น ๆ โดยคิดอัตราเฉลี่ยเป็นจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำแนกโรงเรียนออกเป็น

^๑ วิชา ฟื้นฟูเพียร "บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๙)

^๒ นางนุช สารภรณ์ "การศึกษาลักษณะงานของครูในโรงเรียนมัธยมส่วนกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓)

๓ ขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อศึกษาอัตราการทำงานของครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่าง ๆ กัน ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล โดยวิธีสุ่มตัวอย่างได้อาจารย์ใหญ่ ๓๕ คน ครูประจำการ ๔๖๔ คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง ๓๕ โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามคืนจากอาจารย์ใหญ่ร้อยละ ๗๕.๕๕ จากครูประจำการร้อยละ ๘๒.๗๒ ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า อัตราการสอนของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่สอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายเป็น ๑๘, ๑๘ และ ๑๘ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ อัตราการทำงานของครูซึ่งหมายถึงคํานการสอนและงานอื่น ๆ ได้แก่การปกครอง ชุกรการ และแนวและกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็น ๒๒, ๒๔ และ ๒๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ ส่วน นิยพรณ ชูวาพิทักษ์^๗ ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมส่วนภูมิภาค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากาเกณฑ์ปกติ และเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน คํานการสอน การบริหาร การบริการ โดยกัอัตราเฉลี่ยเป็นจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำแนกโรงเรียนออกเป็น ๒ ขนาด คือ ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก เพื่อศึกษาอัตราการทำงานของครูในขนาดต่าง ๆ กันในแต่ละภาคการศึกษา โดยศึกษาจากแบบรายงานครูปีการศึกษา ๒๕๑๓ ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างได้จำนวนครู ๒,๑๕๖ จำแนกออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ประเภทละ ๘๒ โรงเรียน ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า ค่าเกณฑ์ปกติของการปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกันคือ (๑) โดยเฉลี่ยครูทำหน้าที่สอนใช้เวลาปฏิบัติงานสัปดาห์ละ ๒๐ ชั่วโมง (๒) โดยเฉลี่ยครูทำหน้าที่บริหารใช้เวลาปฏิบัติงานสัปดาห์ละ ๑๘ ชั่วโมง (๓) โดยเฉลี่ยครูทำหน้าที่บริการทำงานสัปดาห์ละ ๑๒ ชั่วโมง นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่ทำหน้าที่บริหารและบริการยังต้องทำหน้าที่สอนด้วย คือฝ่ายบริหารของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ต้องทำการสอนเท่ากันสัปดาห์ละ ๑๐ ชั่วโมง ฝ่ายบริการของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ต้องทำการ

^๗ นิยพรณ ชูวาพิทักษ์ "การปฏิบัติงานของครูมัธยมในส่วนภูมิภาค" (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔)

สอนสัปดาห์ละ ๑๘ และ ๑๘ ชั่วโมงตามลำดับ นอกจากนี้ กองวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ^๕ ได้มองเห็นความสำคัญในอันที่จะสำรวจอัตราการทำงานของครู เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการศึกษาของชาติ ได้ศึกษาและสำรวจอัตราการทำงานของครู และครูใหญ่ในโรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ โดยศึกษาเฉพาะงานด้านการสอน และงานประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสอนได้แก่ งานธุรการ บริหารห้องสมุด และแนว ผลของการวิจัยพบว่า อัตราการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเฉลี่ย ๑๖.๗๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ งานประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสอนเฉลี่ย ๘.๘๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

นอกจากมีผู้สนใจศึกษาอัตราการทำงานของครูในระดับมัธยมศึกษาแล้ว ก็มีผู้สนใจศึกษาอัตราการทำงานของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานในระดับอุดมศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น จานรรค์ สุทธาพันธ์^๖ ได้ศึกษามหาวิทยาลัยหน้าฝ่ายวิชาการของสถาบันฝึกหัดครูด้านการปฏิบัติงานในหน้าที่ของฝ่ายวิชาการทั้งในด้านการบริหาร การบริการ หน้าที่ประจำและหน้าที่พิเศษ โดยใช้วิธีสำรวจข้อเท็จจริง และความพึงพอใจของผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ของสถาบันฝึกหัดครู ๒๗ แห่งรวม ๕๔ คน ผลของการวิจัยพบว่า งานในหน้าที่ของฝ่ายวิชาการทั้งในด้านการบริหาร การบริการ หน้าที่ประจำและหน้าที่พิเศษมีดังนี้

- (๑) เวลาที่ใช้ในการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถาบันขนาดใหญ่ใช้เวลา ๒๖.๗ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- (๒) จัดอบรมทางวิชาการแก่ครูนอกสถานที่เฉลี่ยปีละ ๓ ครั้ง
- (๓) จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพทางวิชาการเฉลี่ยไม่เกิน ๕ ครั้ง
- (๔) จัดประชุมหัวหน้ามหาวิทยาลัยเฉลี่ยเดือนละ ๓ ครั้ง
- (๕) หัวหน้าฝ่ายวิชาการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ในสถานศึกษาเฉลี่ยเดือนละ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๕ Educational Planning office, Ministry of Education, Current and Projected Secondary Education Program for Thailand. (Bangkok Thai Bacb. Press, 1967) p.143.

^๖ จานรรค์ สุทธาพันธ์ "บทบาทหัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถาบันฝึกหัดครู" (วิทยานิพนธ์ปริญตุนามหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘)

ละ ๕ ครั้ง (๖) จำนวนชิ้นงานที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการต้องทำในหน้าที่พิเศษอื่น ๆ ของสถานศึกษา เฉลี่ยแล้วประมาณภาคเรียนละ ๓ - ๔ ชิ้น โดยเฉพาะในสถาบันฝึกหัดครูดังกล่าวแล้ว เปรมจิตต์ จีรพันธุ์^๖ ยังได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิธีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในแต่ละคณะกับ ค่าเฉลี่ยปานกลางของอาจารย์ประจำทั้งมหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากอาจารย์ ๕๓๐ คน ผลการวิจัยได้ค่าเฉลี่ยปานกลางดังนี้

(๑) อาจารย์ท่านหนึ่งสอน ๓ วิชาต่อภาค (๒) ขนาดของชั้นเรียนที่สอนแบบปาฏิภคตา แบบเป็นหมู่ และแบบปฏิบัติการ มีนิสิต ๓๓, ๔๔ และ ๕๔ คน ตามลำดับ (๓) อาจารย์ท่านหนึ่งปกครองนิสิต ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และควบคุมวิทยานิพนธ์ ๔๖, ๑๖ และ ๔ คนตามลำดับ (๔) อาจารย์ท่านหนึ่งใช้เวลาสอน วิจัย บริหาร และบริการ ๒๔, ๓, ๔ และ ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ

นอกจากผลงานวิจัยในประเทศที่กล่าวมาแล้ว ยังมีชาวต่างประเทศที่สนใจเสนอแนะวิธีวัดอัตราการทํางานของครู เช่น แคลวิน ไกรเคอร์^๗ (Calvin Grieder) ได้เสนอแนะวิธีวัดอัตราการทํางานของครูในโรงเรียนที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผลแห่งการประชุมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓ เกี่ยวกับการฝึกหัดครู และมาตรฐานวิชาชีพ (The Thirteenth Annual National Conference on Teacher Education and Professional Standard) ได้ลง

เผยแพร่ในวารสารประจำปีมีสาระสำคัญว่าในการวัดอัตราการทํางานของครูควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

(๑) ขนาดของชั้นเรียนโดยเฉลี่ย (๒) อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน (๓) จำนวนชั้นเรียนที่

^๖ เปรมจิตต์ จีรพันธุ์ "การเปรียบเทียบลักษณะ หน้าที่การงานของอาจารย์ประจำใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒)

^๗

Calvin Grieder, Public School Administration (New York: Ronald Press Company, 1961), pp. 254 - 255.

เปิดสอนต่อวัน (๔) จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่สอน (๕) จำนวนวิชาต่าง ๆ ที่ทำการสอน
 (๖) จำนวนชั่วโมงเรียนทั้งหมด (๗) เวลาที่ใช้ในการบริหาร ชุกรการ และแนว กิจกรรมเสริม
 หลักสูตร เกณฑ์ในการวัดเหล่านี้ไม่รวมถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเรียนการสอน นอก
 จากนี้ยังได้เสนอแนะเกี่ยวกับอัตราการทำงานของครูที่เหมาะสมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อัตรา
 สอนเฉลี่ยสัปดาห์ละ ๒๓ ชั่วโมง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสอน เฉลี่ยสัปดาห์ละ ๑๒ ชั่วโมง
 ๕๕ นาที และงานเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เฉลี่ยสัปดาห์ละ ๑๑ ชั่วโมง ๕๕ นาที และอดสติน จอห์น
 แมทธิลา (Austin John Mattila) ได้ศึกษาอัตราการทำงานของครูในจูเนียร์คอลเลจ
 แห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย (Teacher load in California Public Junior colleges)
 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจอัตราการทำงานของครูระดับวิทยาลัย ๓๕ แห่งใช้แบบสอบถามใน
 การรวบรวมข้อมูล โดยส่งไปยังครู ๑,๒๕๕ คนใน ๑๗ สาขาวิชา ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า
 (๑) ในวิทยาลัย ๒๓ แห่งจากจำนวนทั้งสิ้น ๓๕ แห่ง อัตราการสอนโดยเฉลี่ย ๑๕ ชั่วโมงต่อ
 สัปดาห์ (๒) ครูส่วนมากมีความพอใจที่จะสอน ๑๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (๓) ครูส่วนมากให้ข้อเสนอ
 แนะนำว่า โดยเฉลี่ยครูควรสอน ๑๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และควรถือเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการกำหนด
 อัตราการสอนของครู และควรมีจำนวนนักเรียนห้องละประมาณ ๓๐ ถึง ๓๕ คน แมมิลาน โบเกอร์
 แดดี้ (Milan Bowker Dady) ได้ทำการศึกษาเรื่องอัตราการทำงานของครูในเนบรัสกา
 จูเนียร์ ไฮสคูล (Teacher load in Selected Nebraska Junior High School)
 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบอัตราการสอนของครูที่สอนเต็มเวลา (Full time teacher)
 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับค่าปกติวิสัยของชาติ (National norms) โดยไม่รวมครู

๔
 Austin John Mattila, "Teacher load in California Public Junior colleges," Dissertation Abstracts, 19:10 (University Microfilms April, 1962), pp. 3483 - 3484.

๕
 Milan Bowker Dady, "Teacher load in Selected Nebraska Junior High School," Dissertation Abstracts, 22:10 (University Microfilms April, 1962) pp. 3483 - 3484.

บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครูแนะแนว ครูพิเศษ และครูที่ไม่ได้ทำการสอนใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล โดยส่งไปยังครู ๓๐๕ คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ๘๖๘ ชุด ผลของการวิจัยสรุปว่าอัตราการสอนของครูเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าปกติวิสัยของชาติปรากฏว่า อัตราการสอนของครูสูงกว่าค่าปกติวิสัยของชาติเพียงเล็กน้อย ส่วนวอลเตอร์ อัลเบิร์ต คอนเลย์

(Walter Albert condley) ได้ศึกษาอัตราการทำงานของครูทางด้านกฎหมายและอาชีพ

(The Legal and professional Aspects of the teacher's workload)

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อแจกแจงหัวข้อกฎหมายที่มีผลต่องานและกิจกรรมของครูและศึกษาความคิดเห็นของครูต่ออัตราการทำงานของครู โดยใช้แบบสอบถาม ๒ ฉบับ ฉบับแรกเกี่ยวกับกฎหมายทางการศึกษา กรณีต่าง ๆ ในศาลที่เกี่ยวกับการศึกษา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

(๑) ผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะกำหนดหน้าที่การงานให้ครู (๒) ขอบเขตหน้าที่การงานของครู (๓) งานสอนในห้องเรียน และ (๔) งานพิเศษนอกห้องเรียน ส่วนฉบับที่สองเป็นแบบสอบถามที่ใช้สำรวจความคิดเห็นของครูต่ออัตราการทำงานของครู โดยส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา

๑๖ คน ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (๑) ตำแหน่งครูลูกจ้างในรัฐแคลิฟอร์เนีย เป็นลูกจ้างประเภทที่มีสัญญาจ้าง (๒) คณะกรรมการการปกครองเป็นผู้กำหนดหน้าที่การงานของครู (๓) ศาลไม่มีอำนาจที่จะเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่การงานของครู (๔) การกำหนดหน้าที่การงานให้ครูต้องประกอบด้วยเหตุผล (๕) งานประจำของครู อัตราการทำงานของครู ไม่ควรมีขอบเขตเพียงสอนในห้องเรียนเท่านั้น (๖) กิจกรรมและอัตราการทำงานของครูในแต่ละปีควรกำหนดไว้ในสัญญาจ้างและ (๗) ครูควรได้รับค่าจ้างพิเศษเมื่อทำงานเพิ่มจากงานประจำ

นอกจากจะมีผู้ศึกษาอัตราการทำงานของครูถึงกล่าวแล้ว ยังมีผู้สนใจที่จะศึกษา หาสูตร

ที่เหมาะสมเพื่อจะนำไปใช้ในการกำหนดอัตราการทำงานของครู เช่น วิลเลียม เจ กอริง^{๑๑} (William J. Goering) ได้ศึกษาวิเคราะห์อัตราการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมแห่งรัฐแคนซัส (An Analysis of teaching loads of Kansas High School Teachers) วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ (๑) ศึกษาหาสูตรที่เหมาะสมเพื่อจะใช้ในการกำหนดอัตราการทำงานของครู (๒) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการสอนกับเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสอน (๓) เปรียบเทียบอัตราการทำงานของครูเมื่อจำแนกตามเพศ จำนวนปีที่สอน ขนาดของโรงเรียน และวิชาที่สอน ใช้แบบตารางอัตราการสอนของครู (A Teacher load Data Input Form) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล จากครูโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาจำนวน ๑,๑๕๔ คน ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (๑) สูตรที่เหมาะสมในการกำหนด อัตราการทำงานของครูโดย คักกลัส (Douglass Teaching Load Formular) (๒) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง อัตราการสอนกับจำนวนนักเรียนมีค่า ๐.๑๕ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอัตราการสอนกับ เวลาที่ใช้ในการเตรียมการสอนมีค่า ๐.๑๘ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอัตราการสอนกับ จำนวนชั่วโมงที่ครูอยู่กับนักเรียนมีค่า ๐.๒๓ (๓) อัตราการทำงานของครูชายมากกว่าครูหญิง อัตราการทำงานของครูที่สอนเกิน ๕ ปีมากกว่าครูที่สอนไม่ถึง ๕ ปี อัตราการทำงานของครู ที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ครูพลศึกษา มีอัตราการสอนมากกว่าครูภาษาอังกฤษ ครูวิทยาศาสตร์ ครูภาษาต่างประเทศ ครูธุรกิจ และ ครูสอนวิชาชีพ

๑๑

William J. Goering, "An Analysis of teaching loads of Kansas High School," Dissertation Abstracts, 33:6 (University Microfilms December, 1972), p. 2643.

ในการวิจัยครั้งนี้มีส่วนคล้ายคลึงกับรายงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว คือการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ถามอาจารย์ประจำทั้งหมดในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปรียบเทียบหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแต่ละสาขา กับค่าเฉลี่ยปานกลางซึ่งถือเป็นค่าปกติ คล้ายกับวิธีของเปรมจิตต์ จิรพันธ์ ส่วนที่ต่างกันก็คือ เนื้อเรื่องในการศึกษาครั้งนี้ อาจจะแตกต่างกันอยู่บ้าง ตามลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ในแต่ละมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้อาศัยรายงานการวิจัยที่ได้ศึกษาเป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย